

Tillah: 1894. december 31-n.

Mélyen tisztelt Tanár Úr,

Kérem ne vegye rossz néven, hogy csak akkor köszönöm meg azon szíves levelét, melylyel november folyamán megörvendeztetett, midőn újra egy kérelemmel kell alkalmatlan kodnom. A karácsony előtti hetekben annyira sűrű voltam terhelve az egyetem vizsgálóival járó munkával, meg egyéb iradai harszonalanságokkal, hogy levelezésem még a legszükségesebb esetekben is, alig keríthettem időt.

Mei kérelmem - hogy ezt mindjárt kégyed oly gyakran tapasztalt jóakarataiba ajánl-

jam - a Jammu-i Kéziratok
katalógusának ama példányára
vonatkozik, mely tén már e
sorok megérkezése előtt Harras
rowitz úján kéreibe jutott.

Igen nagy hálával tartoznék,
ha Kegyed e szerény művemre,
mint a Káshmiri Maharájától
jövi ajándékot, az Akadémia
nak átnyújtani sziveskednék.
Fogadja ebbeli szíves fáradozói
díért előre is legőszintebb
köszönetemet. Tudom, hogy a
munka, bár éveken át lefog
lalta ama csekély időt, melyet
tudományos előknak szentelhe
tek, ily kitüntetésre egyáltalán
nem tarthat igényt. —

Kedves Levelelnék fölötte
örültem; csak a fanári állásának
illetéknélküli voltáról való felvált.

goszlást vettem sajnálattal sa
domásul. Évem melyéből se
mennyem, hogy ama "szélt idő",
mely hasznát szellemi életben
felvirradni látszik, Kegyednek
is minél előbb megköszöni a
tudományos munkásságra való tel
jes szaktudást. —

Legnagyobb érdeklődéssel
olvastam a congressusi napokba
való örvendetes tudósítását.
Éveken át érezvén itt az izoláció
következményeit, teljességgében
mellányolhatom ama nagy öri
met, melyet Kegyednek oly hír
reves s érdekes szaktársakkal
való együttlést szerzett. A mit
Kegyed az egyik vagy másik dms
kritikának szerény munkálko
dásomra vonatkozó véleménye
ről velem közölni sziveskedett,
azt mint jóakaratú fölthorítást

örzinte kölcsön kell fogadnom.
De jól érzem, hogy ártó, mig
mostani viszonyaim közt kell
élelnöm, igazi elismerésre ér-
demes szolgálatot tudományom-
nak nem tehetek.

Most is minden fáradozá-
somnak, meg a congressus aja-
slektio-jának ajánlata dacára,
álíg van remény arra, hogy ki-
vújам a Kaszmir-ba való hossz-
szabb szabadságoltatást, mely
nélkül a Kaszm. Krönika-ra vonat-
kozó munkálataimat be nem
fejezhetem — bár jól fizetése-
m feloldozásával is párhuzam e-
szelt élelnem. E nehézségek
csak szívtetni fogják azon elhatá-
rozásomat, hogy körülbelül két
év múlva visszatérek Indiából,
s ha addig valamely más állásra
nem sikerült szert tennem, mint
magán tanár telelepedem valamely

2. ²⁶⁹ nemet egyetemen. Egy pár
évig az ott megfakartott szorong-
öttség igénybe vétele mellett
megélhetek, s addig talán nekem
is nyílik reményem egy fizetett
extra-ordinariusra, mint a mielőtt
v. Schroedernek jutott újabban.

Az utolsó hónapokban
sok mindenféle vesztésig
ért mind családomban mind
barcistaim körében, s annál
inkább érzem a nagy távolasá-
got, mely elválást megmarad-
kedveseimetől. Ezért, meg a szel-
lemi nélkülözéseiket, melyek
nekem ^{itt} alá kell vetnem maga-
mat, nem kársofolhat anná-
3000-4000 forint, amit a leg-
egyszerűbb életmód mellett
mostani állásomban évente meg-
fakartathatok. —

Darmerleter barátom halála

előtte leírtott. A véletlen
iggy. a karta, hogy utolsó londoni
lelőgatóm alkalmával még
egyszer visszatérhettam
s felírtíthettem az 1887 nyarán
lévességében töltött szép helet
 emléket. Leír-e még az árja
philologia terén Burnouf szal
lemének ily felkent képviselője?

Ami kis helyet, hol e
sorokat írom, hiába keretné
a kértépen. A karaistonyi na
post rövid szabadságát fel
használtam egy kis kirándulás
ra a Helum folyam partján.
A Ullab hegy ormáról, mely nem
csak a jogi - szervezet régi szent
helye, de a terület európai törté
neket is nyaranta olyan szanató
rium -féle gyanánt szolgál, lát
hatom a hó-fedte kashmiri

hegyeket a távolban és 100
angol mérföld hosszában —
quae loca fabulosus laudit
Hydaspes. Elasticus emléket
nek különben sines itt hiány,
é vidéken kellett valahol
Nagy Sándornak a Porus feletti
győzelme előtt átkelnie a
folyamon. — Holnapután újra
Lahoreban kell lennem az
irodában.

Kemélem, hogy a "Women
in Islam" című cikket amag
idején megkaptam. Kérem, adjon
csak minél köbbizor alkalmas
valamely csekély szolgálata.

Tízketl nőjének híres
emlékezetébe ajánlva magamat,
maradtam legőzinteltt tíz-
kelettel igaz híve
H. sz. f. Stein Aurél.

Dr. Nőkö Károly az árja-ugor
affinitásokról tárgyaló érteke-
zésével megismerkedtem. En igen
örvendek az érintkezésnek.

Lahore. 1895. jan. 2-n.

Ezen midőn e levelet írva
érkezésem után a postára küld-
nem akarom, veszem bátyám
egy levelét, mely arra indít,
hogy megtoldjam a Catalogus
vonatközi kérésimet. Bátyám
f.i., azt ajánlja, hogy az Aka-
démia által írt értekezés helyett,
melyre egy hamar alig várható
érkezésem, vagy azt megelőzőleg
rövid leírását adjam a Jammui
templom könyvtárnak, meg annak
mú képen nyílt alkalmam annak
áttekintésére. En azt vélem,
hogy e suggestio-nak kegyedhez
illetézet levél alakjában felel-
kelek meg legcélszerűbben.

3) 11000 lábnyi magasságban per-
te élvezem a hűvös alpesi
térzetet, meg a nagyszerű pa-
norámát, bár itt csak talom
mellett töltöm a napot. Este
aztán elég időtölést nyújt egy
óránál mára a meredek hegy-
gerinczeken, melyek "Marg-
om közelében emelkednek.
Sátramat a hegyi hegő szelén
állítottam fel, honnét 4-5000
mélységben láthatom a Kash-
miri ^{valley} völgyét s tavait. Jel-
nek vellem szemben, emelkedik
a Pir Panjal hófödte hegylán-
czai; északról, s pedig elég
közel, lepillant hozzáim a
szent Haramuk orma jégmezői-
vel, melyeket mult évben meg-
mészaltam. Az akkor készített
photographiák közül kettőt küldök.

egynéhányat megküldeni, azon
reményben, hogy daczára hiányos
volumnak kegyednek némi ké-
pet nyújtsanak mostani környe-
zelemről.

A Krönika fordítása meg a
vele össze függő topographiai
és régészeti kérdések fejtege-
lése a legnagyobb mértékben le-
köli érdeklődésemet. E feladatot
^{nem} késsel csak itt a helyszínen
lehet voltaképpen megkísérteni.
Oly gyakoriak a vonatkozások lo-
calis szokásokra, tradíciókra,
stb., melyekről lenni Indiában
tudomást szerezni pusztán lehe-
tellenység. Ott persze sok minden
változott az utolsó századokban,
a mit a hegyi népség conserva-
tio szokása, meg a völgy felre-
eső fekvése folytan régi formá-
jában megőriztetett.

Egész erőmről azon leszek
hogy 1897-ig sajtó alá rendez-
hessem a Krönika kiadásom
befejező kötetét; persze elég
munka vár rám addig, de a
Kashmírban töltött 4 1/2 hónapos
évi szabadság mellett, remélem,
végező hetek e feladattal. Am-
er nyarán az a kíváncsiságom,
hogy felhasználva a főlévi
"furrough"-t, melyre addig jogi
tarthatok, Európába vissza tér-
jek. Ha e reményem megvaló-
sul, a Paris-i Congressuson ta-
lán viszont láthatok sok régi
ismerőst, meg olyan szakkar-
sal is találkozhatok, kiteddig
csak levelezés útján ismertem.
Akkortájt a hazai földön is hoz-
szabb időn át megfordulhatok.
Különleg sok minden változik
most Budapesten, a lapok

után itélve, melyeket most a
sároltan inkább olvasom mint
régente, mikor még közelebb
jártam a szülővárosomhoz.

Összintén remélem, hogy Koppa
a nyár folyamán valamely szép
hegyvidéken vagy a tenger partján
teljes üdülést talál nehézmun-
kálkodás után. Azt is kívánom,
misperint biztelt családja teljes
egészsége és fainak örvendését
biztossá tegyék kedvednek a
déli nyugalmat. — Melyen biztelt
nejének kérem, zivert kedjék leg-
öszintébb üdvözlésemel és tisztelettel.

Kérem kartton meg továbbá is
baráti jóakarattal és fogadják
újra legmélyebb halálom kifejezé-
sét minden jószágáért. Maradtam
öröme hűve és bizteltóje

Stein Aurél.

P.S.

Ha alkalmasint Dr. Főlkároly-
lyal találkoznék, kérem át-
bizteltatni. Az Endoskyth-úgor

4.

269

affinálásokról szóló értekezé-
set csak rövid idővel Lahore-
ból való távozásom előtt néz-
hettem meg pontosabban. Ha-
az új Gandhara-(Peshawer)ban
talált feliratok kibetűzése
sikerül, talán akad számára
egy nagy s szép feladat. Eddig
perze hiába bajlódunk e rej-
teljes irással. A feliratok most
a Lahore-i múzeumban feksze-
nek. — Minthogy F. lakozimé-
nem ismerem, nem tudom,
kezeibe érkeztetke Lahoreból
meg híreséből küldött kiadványok.

Az Akadémiai Értesítőt
mindig irdok lődével veszem
Kézhez. Szerény bureaucratius
lapoztatataim szempontjából
ítelve azt találom, hogy e folyó-
irat minden tekintetben nagy
gondolat van szerkesztve. Az

ott jelzett közlemények közül
lábbal örülnék Közelebből
megismerkedhetni.

October közepéig ezimem:
Srinagar, Kashmir.